

Abba Hillel Silver Collection Digitization Project

Featuring collections from the Western Reserve Historical Society and
The Jacob Rader Marcus Center of the American Jewish Archives

MS-4787: Abba Hillel Silver Papers, 1902-1989.

Series V: Writings, 1909-1963, undated.

Reel
184

Box
69

Folder
847

Histadrut, 1952.

THE IMPORTANCE OF HEBREW TO OUR SURVIVAL AS A PEOPLE

Address Before The Histadruth Ivriith

Waldorf Astoria Hotel, New York City

Wednesday, January 16, 1952

Permit me to congratulate your organization upon its 35th anniversary. Your record of accomplishments is substantial. The chief importance of your organization lay in the stressing among the Jews of the U. S. the importance of Hebrew as a means of Jewish survival. The Jewish community of the U. S. has matured in many ways; in some ways it has assumed leadership in world Jewry. It has, however, not fully grasped how indispensable the cultivation of the Hebrew language and literature is to its very existence; not to speak of the content and quality of its life. "Remember the days of old, consider the years of many generations," is always and for everyone sound advice, especially for a people that is privileged to have so many centuries of experience to consult, and a past so rich and varied and revelatory.

The world Jewish community is very old. It is perhaps more realistic to speak of world Jewish communities in the plural; for the time during which there existed only one Jewish community in one place, in Palestine, and nowhere else, is short indeed. During the last 2700 years of our history, there have existed a number of Jewish communities simultaneously inside and outside of Palestine. During most of these years the population of the communities outside of Palestine far outnumbered the Palestinian Jewish population. The recent phenomenon of

of our day, that of the co-existence of an independent Jewish state along with an extensive Diaspora, which has set so many Jews speculating as to their ^{mutual} relationship, is really no new ^{experience} phenomenon in Jewish ^{life} experience. There were many flourishing centers of Jewish life in the Diaspora, and frequently they existed side by side with the national center in Palestine. These Jewish communities through the centuries took on a wide variety of organizational forms - in fact, almost every conceivable form, dictated by external political conditions or ^{by} internal preferences. There never was a single pattern. There could not be for a living organism which was determined to survive under all conditions. What was constant in their communal life, whether in the ancient world or the Graeco-Roman world or the Christian or Moslem world, was the will to live as a Jewish community and to perpetuate and transmit their religious faith ^{and culture, this way of life} "and culture, this way of life"

The American Jewish community is one of the ^{most} recent among the Jewish communities of history, albeit the largest and by far the most prosperous. ^{because} It has many distinctive features. It is set in a distinctive environment. Nevertheless, its experiences are not entirely unique. Its organizational structure has precedents, and its problems of survival are not without parallel in Jewish history. In speculation ^{very}, therefore, about its future, it would be well to take into account the experiences of other Jewish communities in the long past, and to consider the years of many generations.

When I speak of the world Jewish community, I have in mind the historic ethnic-religious group which, whether as "Am Yisrael", the people of Israel, or "Beth Yisrael," the Household of Israel, or "Adath Yisrael," the congregation of Israel, or "Knesseth Yisrael," the assembly of Israel, whether at home in Palestine or scattered in

a great dispersion, was always inextricably bound up with its religion, always struggled to preserve its identity, and always remained one and indivisible. There was never a time in our recorded history when the concepts of faith and people were dissociated, though there were periods of great apostasy and threatening assimilation. ^{certain groups fed} It is ^{completely} ^{assimilated} difficult to determine which motif was the stronger - the ethnic or the religious - nor is it ^{very} ^{to} ^{important} ^{to} ^{remember} ^{it} is sufficient to remember that with the collapse of the Jewish state and the exile of the ^{the} people, both after the first and the second Destructions, neither the Jewish people nor its religion collapsed. The faith sustained the people. The people maintained their faith.

Up to the period of the Emancipation and for some time thereafter - in fact, up to the close of the 19th century - few if any questioned the basically and predominantly religious character of the Jewish community. With the spread of secularism and the rise of nationalism, efforts were made, particularly in Eastern Europe, to reconstruct the Jewish community into a secular nationality organization in which religion would occupy a tolerated position among numerous other cultural, educational and social activities ^{as you will recall}. A philosophy of Diaspora nationalism was evolved by such thinkers as Simon Dubnow and Chaim Zhitlowsky which, opposed to Zionism, anticipated the continued existence of the Jewish people as a secular, national minority in the Diaspora, possessed of constitutional guarantees which would insure it ~~nationality~~ status, communal self-government, educational autonomy, and the right to employ its own language. There was a brief moment following the first World War when this seemed possible in some countries of Eastern Europe as a result of special provisions incorporated in the

minority treaties at the Peace Conference. However, national minority rights soon ran into violent resistance on the part of governments and rapid nullification followed. Today, with the practical liquidation of these Eastern European Jewries, the subject of Diaspora nationalism has become purely academic. Western European and American Jewish communities have never asked nor do they desire any special status as national minorities. This concept is alien to the political structure of these countries, where Jews desire equal rights of citizenship and freedom from all forms of discrimination. No more, no less.

The American Jewish community of tomorrow ^{in my humble judgment} will continue as it is today, and for as long as America remains ^{what it is today} free, built on a purely voluntary basis ~~of allegiance~~, re-enforced by no legal constraint, no guaranteed minority rights, and no quasi-governmental mandates like those which were enjoyed by the French and Belgian consistories organized by Napoleon, or similar community structures which derived some of their authority and protection from the state.

The American Jewish community will be centered in Judaism or it will not survive. It will be as an ethnic-religious community that it will carry on on the American scene, or it will disintegrate in the course of time. The term ethnic-religious is broad enough to include all that we mean when we speak of the Jewish way of life - Jewish philanthropy, Jewish social service, Jewish culture - but it is not so broad as to give to these derivative activities priority over the synagogue and ^{for Jewish} religious education.

The Jew survived in the Diaspora because he centered his life ^{or the syn. was largely a school} in the congregation, the school, and the synagogue. The congregation and synagogue came into being in exile as surrogate for Temple,

for state and ^{gov} government. It proved so accordant to their needs and so consonant with their character that the returning exiles ^{from Babylon} brought it back with them to restored Judea. It remained, of course, with those Jewish communities who did not return.

It was because in post-exilic times Jewish life in the Diaspora found a sustaining and nourishing center in the synagogue which was also the school - or rather, was primarily the school - that it was able not alone to survive, but to grow intellectually so sturdy and spiritually so creative that in critical times it was able to come to the aid ^{even} of Judaism in Palestine. This was true in the days of Ezra, and again, if the opinion of the Rabbis is valid, in the days of Hillel. ^{2000 years} "When the Torah was forgotten from Israel, Ezra came up from Babylon and established it. When it was again forgotten, Hillel, the Babylonian, came up and established it."

What our people possesses today of cultural and spiritual treasures are not exclusively the creation of the Jews of Palestine, nor will those of the foreseeable future. We are not warranted by nearly 3,000 years of experience to expect otherwise. Nor should we converge all our hopes for the future of our people and our faith on one center alone. The millennial drama of our people was enacted on more than one world stage. Some of its principal actors, from Moses to Moses, never lived in Palestine.

In an address which I delivered on an occasion ^{last year} in 1950, I stated:

It is clear that a considerable part of the Jewish people - perhaps a majority - will continue to live outside of Israel in the indeterminate future. The Prime Minister of the State of Israel a few days ago predicted that there would probably be a Jewish population of 3,000,000 in Israel in the next ten years, and he spoke of 4 to 5 millions as the ultimate population of that country. There are more than that number of Jews today in the United States alone. It ^{I think Isr. can contain a pop. of 4 to 5 million}

is to the interest, not alone of the State of Israel, which will have to draw replenishment and economic and political support from the Diaspora reservoir for years to come, but of the Jewish people as a whole and of Judaism, the noblest creation of the Jewish people, and its supreme gift to mankind, that Diaspora Jewry should remain vital, vigorous, and spiritually sound. All talk, however patriotically motivated, which derogates Diaspora Jewry or altogether writes it off, is meaningless and harmful in the extreme ~~app~~. What is clearly indicated today is the setting in motion of the liveliest possible spiritual and cultural intercommunications and interactions between Israel and the Diaspora, similar to that which existed during periods of the Second Commonwealth.

3

In the past, centers of Jewish life shifted from one part of the world to another. At times several important centers existed simultaneously. In our day we saw the oldest and noblest center of Jewish life in Europe practically destroyed. Providentially, two other important centers are rising today and are growing in strength and significance - the national center in Israel, and the Diaspora center in the United States. ~~The~~ ^{Shubert} American Jewish community owes it to itself and to history to take over its full measure of responsibility for carrying on the historic work of Judaism. For this mighty task, it will have to, in the future, find the resources within itself. It will no longer be able to live on borrowing. It can no longer expect its spiritual and cultural provisions to come to it from the Old World. Old World Jewry no longer exists as a provisioning center. We shall have to prepare our own victuals. Fortunately for us it seems to be a ^{basic} law of our existence that the "turning down of one lamp always revealed another burning."

The wise architects of the future of the American Jewish community will do well to use the good human material ^{which is here in Amer, among American Jews} of loyalty, pride and responsibility [↑] of generosity and organizational skill, ^{all} ~~which exist in it~~ ^{that can be used} to strengthen the central and the indispensable

namely the school, &

institution of the Jewish community, ^{namely the school, &} the synagogue, which is also the school. And in the school, next to the teaching of the content of Judaism itself, the greatest emphasis should be placed upon the teaching of the Hebrew language and literature.

Failure to teach the Hebrew language in our schools is consigning the future American Jewish community, I am afraid, to cultural sterility. No Jewish community ever contributed culturally or scholastically to Jewish life which did not foster the Hebrew language and literature. No Jewish community ever survived for long which ignored Hebrew. This is an ineluctable fact of our experience.

Our people frequently employed other language media for their religious-cultural expressions - Greek, Arabic, Aramaic, and many European languages. This was true especially in the fields of technical scholarship and philosophy. However, the language of prayer, poetry, ethics and Jewish law - the deepest and most vital - was nearly always in the Hebrew. In the philosophic field, too, only those books which were early translated into the Hebrew and became available to Jews everywhere exerted any influence upon Jewish life and thought. One simply cannot conceive ^{my dear friends} of the great creative periods in our history, whether in Babylon, Spain, Italy, ^{in Africa} Northwestern, or Eastern Europe without reference to the deliberate and extensive cultivation of the Hebrew language and literature in these centers. The genius of our people poured its wine into many goblets, but the Kiddush Cup, the Holy ^{chalice} ~~Graal~~ of our spirit, was ^{always} the Hebrew language.

of kindred

The Hebrew language has been not only the native and natural vehicle for the mind and soul expressions of our people, the repository of its most glorious cultural trophies, the bond of union and the chain of continuity, but ^{has been} also a powerful instrument for

progress and renewal in Jewish life. The revival of Greek and classical Latin in the fifteenth century brought to a close the scholastic age in Europe and ushered in the new and emancipating age of the Renaissance. The New Learning which closed the Middle Ages was, in fact, ^{the very old learning} the learning of ancient Greek and Latin. These languages which enabled the Western world to rediscover its great past made possible progress towards an even greater future. In the same way did the rediscovery of the Hebrew language affect the progress of Jewish life. And not only of Jewish life. Both humanism and the Reformation felt the impact of ^{the} revival of Hebrew learning on the part of Christian scholars, led by Pico della Mirandola in Italy and Johann Reuchlin in Germany, who did for the revival of Hebrew what Manuel Chrysoloras had done for Greek. But while its effect on European trends towards new ways of life and thought were secondary to that of Greek and Latin, its effect on the modernization of Jewish life was primary and decisive.

The Hebrew language served as the weapon with which to batter down the spiritual and intellectual walls of the ghetto. The Haskalah movement which began with the Measefim under Moses Mendelssohn and which passed over to Eastern Europe, Russia, Poland and Galicia, employed Hebrew as the weapon against obscurantism and medievalism. It served as a revolutionary solvent of antiquated forms of social life. It made possible a fresh advance towards a better and freer way of life. Hebrew was the highway along which our people moved into the modern world. And of course, it is difficult to overestimate the role which Hebrew played in the movement for national revival, which culminated in the ^{re-}establishment of the State of

Israel. The Hebrew language always carried the dream of our national restoration. One cannot think of the restoration movement at all

It was the ^{19th & 20th} century melody of Palestine which went along with our people into exile and kept alive the longing for return.

from the early Hibbat Zion days to the recent crowning days of struggle and victory, without at the same time thinking of the brilliant galaxy of Hebrew writers, poets, and essayists who inspired it and sustained it.

It will not be easy to cultivate the Hebrew language and literature in the American Jewish community of tomorrow. It was never easy. The language had to struggle for survival as resolutely and against as great odds as the Jewish ^{religion} ~~faith~~ itself and the Jewish people. In Palestine, Hebrew ceased to be the spoken language of the people in the third century before the Common Era. It was replaced by Aramaic. Among the Babylonian Jews, Hebrew was superseded by the eastern dialect of Aramaic. Among Egyptian Jews of the Hellenistic period by Greek.

But Hebrew never became a dead language. Knowledge of Hebrew was kept alive ⁱⁿ ~~on~~ the ^{schools} ~~in~~ and academies through the study and ^{interpretation} ~~translation~~ of the Torah, and in the synagogues and homes through public and private prayer. It always remained the "Leshon Ha-Kodesh" as distinct from the "Leshon Chol" or the "Leshon Hedyot." In fact in the Rabbinic academies of the early centuries the Hebrew language as it came to be reflected in the Mishna, the Tosefta and early Midrashic literature was ^{rendered} ~~made~~ more flexible ^{and more} ~~and~~ serviceable, and ^{was greatly} ~~became~~ enriched and developed. Thus Judaism helped to preserve the Hebrew language ^{for} ~~of~~ our people.

In later times the Hebrew language helped to preserve for our people some of the great intellectual creations of Jewish thinkers and philosophers, such as, Saadia, Ibn Gabirol, Judah Halevi, Maimonides, and many others by translating their works from their

original Arabic into the Hebrew, which could be understood by Jewish students and scholars the world over. ~~And~~ ^{And} In this process too, the Hebrew language was ~~found to be further~~ enriched by new forms and a new terminology, which the speculative and metaphysical subject-matter called for. The need for a philosophic defence of Judaism in Moslem countries during the early Middle Ages, and the necessity ^{for} of vindicating it in the light of the most advanced thought of the day produced a rich philosophic literature among our people, ^{and} ~~Synagogues saw~~ the need ^{for} of making that literature available to the non-Arabic speaking Jews of the Diaspora ~~and~~ produced a remarkable school of Hebrew translators. One need but mention the Ibn Tibbons, Al - Harizi, Moses Ibn Gikatilla and Moses Ibn Lucena. Thus Judaism and the Hebrew language again served ^{to} ~~and~~ reinforced each other, and they remain permanently loyal to one another through the ages. ^{TP} Time and again there were those who wrote Hebrew off as a dead language, but, like the Jewish people itself, it refused to die. It evidenced unexpected and ~~quite~~ amazing miracles of rebirth and efflorescence ~~time and again~~, as in the golden days of Spain between the 11th and 13th centuries. ^{But when} In the most desperate days of its decline it found shelter and sanctuary in the school, the Yeshiva, the synagogue, and in the ^{intimate} ~~whole~~ complex of the devotional life of our people. In these narrow but inviolate precincts it remained alive and bided its time.

Towards the close of the 19th century the noted Hebrew poet, Judah ^L Leib Gordon, wrote in a vein of disillusionment and direst pessimism concerning the future of Hebrew Literature. He looked upon himself as perhaps the last of the Hebrew poets. ^{723 15 16 X2 X25 - 12001} "Who will inherit my Hebrew pen?" he laments in one of his poems. But many

were to inherit his pen and to excel him. ^{At} the very time that he was voicing his elygiac mood of doom, a rare company of young and inspired poets were already tuning their ^{harps} lyres ^{and were} ~~about to~~ ushering in one of the most glorious creative ages in the entire history of our literature; Bialik and Tchernichovski, Shneur and Jacob Cohen and many other poets, essayists and novelists, who ^{became} ~~were~~ the forerunners of an amazing Hebrew Renaissance and the rebirth of Hebrew as the spoken language of our people in Palestine.

Thus the Hebrew language through the centuries proved to be as tough, as sturdy, as indefeasible and as dowered with the gift of eternal renewal as the Jewish people itself.

This life-giving service to the Jewish people the Hebrew language is destined to continue in the future. In the re-established State of Israel, it will have the mission of uniting ^{ing} and of giving character to the amorphous and polyglot population which the ingathering has deposited upon its shores. In the Diaspora it will, along with our religion, serve to sustain and nourish our life. It will draw together our international historic community and save ^{for future} the wide spread centers of Jewish life from isolationism and ~~"native"~~ "native" parochialism. It will preserve our bonds of continuity with our great past, it will link us with our brethren in the State of Israel and it will be our bridge as a distinctive cultural group into the future. Every Jew, therefore, who is interested in the survival of his people and in a richer ^{by} dowered Jewish existence, should learn along with his native speech, also the Hebrew language, to speak it, if possible, certainly to read it and understand it. It will greatly increase the cultural assets of his life - this every important language does for a man, and it will ^{also} unite him and

draw him closer ^{across} in time and ~~in~~ space to the total life of his people.

The American Jewish community of tomorrow will, in the main, be what American Jews will make it. External pressure will be massive but the internal motivations will be decisive. It ~~will~~ ^{should} be remembered that always it was not compulsion or any historic dialectics which kept the Jewish group alive but fierce, stiff-necked voluntarism. If it is left to Jews who are Jews by fate only or by drift or for an occasional beau geste, ^{or philanthropic act} they will permit it to run down in ignorance and apathy to slow exhaustion and disintegration. If leadership is held by Jews who experience the inner compulsion of covenant and mission, who wish Judaism and the Jewish people to carry on triumphantly in the world, who draw from the brave and noble remembrances of the past high and valiant hopes for the future, and who are prepared to do all that is necessary and advantageous to vitalize and perpetuate their faith and their communities, there is sure to emerge the agencies which the community will require for positive and creative living, as well as the vital synagogue and the efficient school, especially the school! Given devoted and purposeful leadership and adequate religious educational agencies, we may look to the future of the American Jewish community, barring disastrous revolutionary changes in the structure of the American government and society, with a good measure of confident hope.

"As soon as a child can speak, his father should teach him the Shma, Torah, and the sacred tongue." Extended to all age levels, here is the formula not only for survival, but for a creative and satisfying life for the American Jewish community of tomorrow.

דברי השבוע

סאת מ. שושני

בני בלי אל

באחת הישיבות של הפנסת, בית-המחוקקים הישראלי, נתעוררה שאלה, מתוך הגשת שאילתה לשר החינוך והתרבות, בענין ספר של סיפורי-מקרא, שהוציאה הסתדרות "השומר הצעיר", ושאלו בו זכר לשם-הויה.

אנו את הספר לא ראינו ומטעם זה אין ביטול להוציא משפט על עריכתו, אבל מתוך הדיון בפנסת ותשובות השר, וכן מתוך דברי הרב איסר יהודה אונ' טרמאן, רבה הראשי של תל-אביב, הנמצא עתה בניו-יורק, יש להסיק, שאכן "השפילו" משפילי מפ"ם (פי "השומר הצעיר" הוא היכן והפועז של מפלגת-שמאל זו) להוציא ספר שיצאה נשמתו, טרם הוצא לקהל. פי כל ספר, שענינו התנ"ך, אם לגדולים ואם לקטנים הוא מכוון, אם למקרא ואם ללימוד הוא בא, ספר כזה שאין בו שם-השם, הוא מעשה-זיוף וגם איווולת, של אנשים המדברים תמיד על תרבות (ותרבות "מתקדמת" דווקא) ותרבות אין בהם.

וכדי שלא יחשדו את הפקחים והחריפים הללו, שמבני "השומר הצעיר", במקוריות יתירה, כדאי להזכיר בזה, שלפני כמה וכמה שנים הוציאו גם השמאלנים בניו-יורק ספר "מקראי" שכזה — שיצא, כמובן, באידיית — ואשר בו ניתנו רק 9 מעשרת הדיברות (פי הדיברה הראשונה הושמטה), ויהי הדבר ללעג ולקלס בקהל, גם בקהל הראדיקאלי בכלל. פי כל איש מבין, ולאו דווקא דתי, הבין והרגיש, שב"עריכה" זו נעשה מעשה-פראת של אנשים חסרי-מסורת, חסרי-דעת וחסרי-תרבות.

ועתה הנה נתגלגל מעשה-התועבה זה מאמריקה למדינת-ישראל, וניתן לו לבוש עברי.

חרדו החרדים לדבר-יד' והגישו שאילתה לשר החינוך והתרבות, פרופ' ב. צ. דינאבורג, מה ייעשה למחסרי, ולמחללי, שם-שמים בפרהסיה, והשר ענה ואמר, שאין במדינה חוק אשר יאסור להוציא ספרים שפאלה, במדינה חפשיה רשאי כל אחד להוציא ספרים לפי רצונו וטעמו, ואין מי שימחה בידו.

מובן, שתשובה זו לא הניחה את דעת השואלים, ולא רק את דעתם הם. היא לא תניח שום דעת, של אדם בעל תרבות ויהודי בעל יהדות.

שר החינוך והתרבות, שהוא היסטוריון עברי בעל שיעור קומה, לא היה צריך לפי דעתנו להיות פורמאלי ואופייקטיבי כל-כך, כשנשאל מה שנשאל בענין רציני ועדין כזה.

חוק שישנו בוודאי צריך לקיימו ולשמור על ישותו, אבל חוק שאיננו אינו בעל ערך שיש לשמור על איונותו. למעלה ממנו, ונעלה ממנו, הוא הרגש הלאומי-דתי, הם יחס ההערצה ויראת הכבוד

לערכי הקדושה של האומה, ומעל במת הפנסת שבירושלים עיר הקודש צריך היה שר החינוך והתרבות של ישראל להשמיע דברים טובים יותר ואדיבים יותר על ספר-הספרים שלנו.

פי לא רק ענין של דת יש פה, וממילא אין זה רק מחובתם של אנשי המפלגות הדתיות להלחם נגד חילול שם שכזה. ספר-הספרים קדוש הוא לכל העם, מבלי הבדל זרם או מפלגה.

וכשם שנערכת מלחמה, בחזית הציפור והמדינאות, נגד השמאל ההורס את חיינו, כן יש לאסור עליו מלחמה בשדה-המערכה הרוחני, הלאומי והדתי. "השומר הצעיר", שאינו שומר ואינו צעיר, עובד לאלהים אחרים, בכל המובנים ובכל הפחיתות. הוא יושב בישראל ומשתחוה לעגל הקומוניסטי במוסקבה. הוא מדבר עברית, אבל מרגיש רוסי. ועם כל הזדמנות שבאה לידו הוא מניח מכשולים ואבני-נגף על דרך הממשלה, הנאבקת על קיומה והתפתחותה של המדינה הצעירה. ומה שעשה לחיי אחרים בקיבוץ ידוע לכולנו. רעל השנאה והפירוד תוסס-תוסס באותן נקודות העמל והיצירה. שהיו אור לכולנו.

ועתה הנה שלח ידו גם בתנ"ך, וערך אותו לפי טעמו, או חוסר-טעמו.

אין זה אלא חלק מתכנית פללית, של מדינאות מהפכנית, המוכנה להפוך את סדר-החיים בפית לשמו ולטובתו של שלטון זר מבחוץ, של תרבות "מתקדמת". היונקת את כל חיותה ממקורות לא-לנו, ושל חינוך "חדש", שכל חידושו הוא עקירת שרשי היהדות המקורית. זו היא תורתם וזו היא הטפתם של בני בלי אל, פלומר: של בנים מתנכרים היראים להזכיר את השם. ובכל המעשה הזה שעשו עתה יש משהו מריחם ומטעמם של מעשי ה"ייבסקציה" אשר עקרו משרשם את תורת ישראל והתרבות העברית ברוסיה, מקום שם ניתן בידם השלטון בשנות המהפכות הראשונות. ועתה, כשנסתחפה שדם במולדת האדומה וחבריהם הושמדו או הוגלו לארץ גזרה, הם מנסים לנטוע את נטע-באשם בארץ-ישראל, מקום גידולם וחיותם של תורתנו ותרבותנו. והגיעו

ספר-היובל של "הדואר"

ספר-היובל של "הדואר", גדל-הפמות ורבי-האיכות, שבימים אלה אנו ניגשים לסידור עמודיו ולהדפסתו יהיה אוצר בלום של דברי ספרות ומחשבה, מפרי-רוחם של גדולי סופרינו, משוררינו וחכמינו. ובטוחים אנחנו שיהיה לתפארת לכל ספרייה עברית.

מפני ההוצאות הרבות הכרוכות בספר גדול שכזה, אשר יכיל מאות עמודים, החלטנו לשתף בהוצאתו גם את חותמינו וקוראינו הנאמנים. לשם כך קבענו של מחיר מינימאלי — והוא מחיר הנייר וההדפסה שלו — בסך \$2.50 (לחותמינו בלבד).

ומכיוון שאנו צריכים לדעת עובר להדפסה כמה טפסים עלינו להדפיס אנו מבקשים מאת כל חותמינו וקוראינו לשלוח לנו את הזמנותיהם מיד.

הדברים לידי כך, שדבר הקומוניסטים בפנסת, הוא מיקונס, החל להתנבא בגלוי על ימי ה"ייבסקציה" המתקרבים ובאים למדינת ישראל.

אוי לאנשים שכך שומעות. ועם המהרסים והמהריבים האלה מתרועעים ומתיידדים אנשי "השומר הצעיר", שחלקם היה תמיד בבנין ולא בהריסה, ושתרומתם לשוב הארץ ולתחייה בלשון לא במהרה תשכח.

ואם מדברים אנו עתה בנשימה אחת עליהם ועל אנשי ה"ייבסקציה" לא אשמתנו היא זו, כי אם ענשם הוא, על שסרו מדרכם וזנו אחרי אלוהים אחרים.

"גנזים"

"גנזים" — הוא שם המכון הבינ-יבליוגראפי, הראשון במינו, שנוסד לפני זמן-מה בתל-אביב, על-ידי אגודת הסופרים העברים בישראל. וזה מקרוב נתארגן גם בניו-יורק סניף אמריקאי לו, למכון הזה.

תעודת ה"גנזים" היא ליצור בית-אוסף ובית-אוצר ל"גנזים" הספרות העברית ויצירותיה במשך 200 השנים האחרונות, פלומר מימי רמח"ל ועד ימינו, ומימינו — לימים הבאים.

כל מה שכתבו ופרסמו הסופרים והחוקרים העבריים מימי ראשיתה של הספרות העברית החדשה, וכן כל מה שנכתב ונתפרסם עליהם, יצוין ויירשם רישום ביבליוגראפי מדויק, ועל-ידי כך ירופז החומר ויונח היסוד לחקר המדע של ספרותנו. מלבד זה יאצרו בו בבית-האוסף הזה כתבי-יד, עזבונות, מכתבים, תעודות, מסמכים ותמונות של יוצרי הספרות העברית, לכל מקצועותיה, ויווצר הארכיון החשוב כל-כך והנחוץ כל-כך לתולדות היצירה העברית בתקופות ההשפלה והתחייה.

במדינת ישראל יהיה המרכז, ופה, בארצות-העברית, יהיה הסניף ליבשת-אמריקה, שתעודתו תהיה למצוא ולרכז את כל החומר, הידוע והבלתי-ידוע, שיש פה מחיהם ויצירתם של כל הסופרים והחכמים העברים, למן היום שהופיע בדפוס הספר או הקונטרס הראשון בעולם החדש ועד ימינו אלה.

פי אם מעצם המכון "גנזים", שמרכזו בישראל, עולה אור הרעיון הנעלה של "קיבוץ גלויות" ספרותי-מדעי, שישלב את גנזי-הרוח של האומה אל ארצה ואל מולדתה, הרי יש לו לסניף האמריקאי תעודת-עזר חשובה מאוד, שרק בידו למלאותה, והיא: למשות מיס-החיים הזר והסוער פה את פורי היצירה העברית, שגלים עזים מטלטלים אותם בסערה לכל צד ועבר, ולצרפם לחשבון אחד, עברי, בתוך חשבון-חיינו הפלליים. התעודה היא: לאסוף את כל ידיעות על מה שנוצר פה בלשונו ולכונן ארכיון לתרבות ולספרות העברית באמריקה, כדי שיהיה להם להיסטוריון, ולחוקר הספרות, מעיין ממנו ישאבו ידיעות וימצאו לבנים לבנין ההיסטורי של יהדות אמריקה.

פי — במעשה זה יהיה משום צורך ותועלת לא רק לחקר התרומה העברית של יהדות אמריקה, פי אם גם לחקר ההיסטוריה הישראלית פה בכלל. כל עתון וכל ספר, כל קונטרס וכל חוברת, כל מכתב וכל זכר שהשאירו לנו אבותינו הסופרים, המשוררים והחוקרים העברים באמריקה, הם תעודות יקרות-ערך להתהוות הישוב היהודי פה, ולכיסופי-הנפש של אנשי-הרוח, אשר שאפו לטפוע את חותם לשוננו ותרבותנו בחיי העולם המתהווה פה.

וראוי המכון "גנזים" לכל ההפרה והסיוע של כל שוחרי לשוננו ותרבותנו בכל מקום שהם.

העברית ועתידה של יהדות אמריקה

June 1952

נאום במשנת היובל של ההסתדרות העברית בניו-יורק

מאת ד"ר אבא הלל סילבר

רכוש הרוח והתרבות, שהוא קנינו כיום הזה, אינו כולו פרי יצירת ארץ-ישראל, ולא יהיה כן גם בעתיד המשותף. נסיון בן שלושת אלפים שנה מלמדנו זאת. כן אין לנו לתלות כל תקוות עתידו של עמנו באילן אחד בלבד. הדאמה ההיסטורית שלנו, בת אלפי השנים, נתבצעה על פתח-עולם לא-אחת, וכמה מראשי משחקה, ממש ועד משה, לא ישבו מעולם בארץ-ישראל.

בנאום שנשאתי בהזדמנות אחרת בשנת 1950 אמרתי: ברור, שבמשך זמן, לא נדע קצבו, ישב חלק ניכר מעמנו — אולי רובו — בחוץ-לארץ-ישראל. ראש-הממשלה בישראל ניבא לפני ימים-מספר, שבתוך עשר השנים יגדל מסתמא הישוב היהודי בישראל לכדי שלושה מיליון נפש, ודיבר על ארבעה עד חמישה מיליון כשיא אוכלוסי הארץ. ויש מקום בישראל לאוכלוסיה כזו. אבל כבר כיום גדול מזה מספר היהודים היושבים בארצות-הברית בלבד. ולא רק טובת מדינת ישראל, שעוד ימים רבים תהא שואבת כוחות-מלוואים וסעד כלכלי ומדיני מיהדות התפוצה, אלא גם טובת עם ישראל בכללו וטובת היהדות — זו היצירה הנאצלה ביותר של העם היהודי ומתנו הנעלה ביותר לאנושות — דורשות, שיהדות התפוצה תעמוד בחזקתה ובחינויותה וביכולתה הרוחנית. הדבר המתחייב כיום הוא — להביא לידי קשרי-גומלין רוחניים ותרבותיים ערים ביותר בין מדינת ישראל ובין התפוצה היהודית, מעין אלה שהיו קיימים בזמן הבית השני. אבל אנו צריכים להיות מוכנים לקשרי גומלין אלה, הדור הצעיר שלנו צריך להיות מוכשר לקבל השפעה מישראל, ואין הכשרה זו אפשרית בלי דעת הלשון העברית.

החובה מוטלת על יהדות אמריקה — כלפי עצמה וכלפי כל עברה של האומה — ליטול עליה, מלוא חלקה, עול תורה ועול ההמשך ההיסטורי של היהדות. לתפקיד נישא זה תצטרך לשאוב כוחותיה מתוך עצמה. שוב אין היא יכולה להיות סמוכה על שולחן העולם הישן. יהדות אירופה חדלה להיות מרכז מפרנס לכל הגולה היהודית. לאשרנו מצוי בה ביהדות אמריקה חומר אנושי מעולה, חדור אמונה וגאון ורגש אחריות, שופע נדיבות וחריצות ארגונית, שאפשר לחזק בו את אשיות המוסד המרפזי וההכרחי בחיי הקיבוץ היהודי, את בית-הפנסה, שהוא גם בית-הספר, ובבית-הספר פנימה, על-יד לימודי תוכנה של היהדות, חובה עלינו להדגיש בכל פוח של הדגשה את לימוד הלשון והספרות העברית.

בלעדי לימוד העברית בבתי-ספרנו תהא יהדות אמריקה נדונה לעקרונות רוחנית. אין לך קיבוץ יהודי שתום פלשהו לאוצר הדעת והתרבות שלנו מבלי שטיפח בקרבו את הלשון והספרות העברית. קיבוץ יהודי

„עדת ישראל“, או „כנסת ישראל“, שבין פארץ ובין בחוץ-לארץ קשור היה בדתו קשר בלי-ינתק. נאבק תמיד על שמירת זהותו ולא פסק מלהיות חטיבה אחת ומאוחדת בעולם. בכל פרשת דברי ימינו הידועה לנו לא היתה תקופה שבה הופרד מושג הדת ממושג העם, אם כי לא חסרו לעולם תקופות של כפירה וטמיעה, וקשה להכריע, מה כאן חזק יותר — היסוד האתני או הדתי — ואף אין זה חשוב ביותר. די לנו אם נזכור, שעם חורבן המדינה היהודית לא חדל העם היהודי ולא בטלה דתו. הדת שמרה על העם. העם קיים את דתו.

עד לתקופת האימאנציפאציה, ובעצם עד לחתימת המאה ה"ט", לא ערער איש על אופיו הדתי היסודי והמכריע של העם היהודי. עם התפשטות הסיקולאריות ושגשוג הלאומיות התחילו משתדלים, בעיקר במזרח-אירופה, לתפוס את היהדות תפיסה לאומית חילונית ולראות את הדת היהודית כאחת מצורות פעולתה הרוחנית על-יד פעולות תרבות וחברה אחרות. אף פילוסופיה של לאומיות גלוטית פותחה על-ידי שמעון דובנוב וד"ר חיים זשיטלובסקי ואחרים, שבניגוד לציונות הטיפה והניחה את התמד קיומו של העם היהודי כמיעוט לאומי חילוני בארצות התפוצה, על יסוד זכויות מיוחדות, המבטיחות לו מעמד לאומי, שלטון עצמי, אוטונומיה חינוכית והרשות להשתמש בלשונו. במשך תקופה קצרה אחרי מלחמת-העולם הראשונה נראה הדבר בגדר התגשמות בכמה מארצות מזרח-אירופה, הודות לחיובים המיוחדים לגבי המיעוטים הלאומיים שהוטלו עליהן בועידת השלום בפאריז. אולם עד-מהרה התחילו מדינות אלה בועטות בזכויות המיעוטים, עד שביטלון כל-עיקר, בימינו, אחרי מה שבאנו באירופה, הפך ענין הלאומיות הגלוטית ענין תיאורי גרידא. קיבוץ היהודים באירופה המערבית ובאמריקה לא ביקשו מעולם ואין בדעתם לבקש לעצמם מעמד מיוחד של מיעוט לאומי. זהו מושג זר למבנה המדיני של ארצות אלה, שבהן דורשים היהודים שוויון וחירות, שוויון בזכויות אזרח וחירות מכל הפליה. לא פחות, לא יותר.

הקיבוץ היהודי באמריקה ימשיך להיות בעתיד, כמות שהוא בהווה, בנוי כולו על התקשרות מרצון, ללא כל צמצום משפטי, ללא כל זכויות-מיעוט מובטחות, וללא כל סמכות כמורשלתונית, כזו שניתנה לקונסיסטוריות, מעשה ידי נאפוליון, בצרפת ובפלגיה, או ארגונים קהילתיים דומים להן, ששאבו כוחם מפוח המדינה. הקיבוץ היהודי באמריקה יהא מושרש ביהדות, או שלא יחזיק מעמד. הוא יוסיף להיות קיבוץ אתני-דתי, או שסופו להטמע בסביבתו במרוצת הזמן. המושג „אתני-דתי“ רחב למדי ועשוי להקיף את כל הנכלל בשם חיים יהודיים, ובכלל זה מפעלי עזרה ותרבות וחברה, אבל אין הוא רחב כל-כך עד כדי לתת לפעולות מסתעפות אלה דין-קדימה לגבי בית-הפנסה ולגבי החינוך הדתי. העם היהודי עמד בכל הגלויות משום שריכוז חיו בקהילה, בבית-הספר ובבית-הפנסה. בית-הפנסה צמח בגולה, שימש מקדש-מעט לגולים ומילא להם גם מקום המדינה והשלטון. הוא הלם את צרכי העם ואת תכונות רוחו במידה כזו, שגם בשוכם לארץ הביאוהו עמו ונטעוהו על אדמת המולדת המחודשת. הוא הוסיף להתקיים, כמובן, בתוך הקהילות שנשארו בגולה. אחיהו זו בבית-הפנסה, שהיה בעצם ובעיקר בית-מדרש ובית-ספר לעם, היא שאיפשרה לה ליהדות הגולה להתקיים ואף להתפתח ולעלות במעלות הרוח והיצירה עד כדי כך, שבהגיע שעת משבר היה ביכולתה לבוא לעזרת היהדות בארץ-ישראל. כך היה בימי עזרא, וכך בימי הלל. כשנשתפחה תורה מישראל, אמרו חז"ל, עלה עזרא מבבל ויסדה, חזרה ונשתפחה, עלה הלל הפבלי ויסדה.

שורת הישגיה של ההסתדרות העברית בשלושים וחמש שנות קיומה ראויה להתכבד בה. אך עיקר חשיבותה הוא בזה, שלא פסקה מלהטעים לפני יהדות אמריקה את ערכה של הלשון העברית ככלי-שרת לקיום היהדות. הקיבוץ היהודי בארצות-הברית נתבגר בכמה בחינות; בתחומים מסויימים אף נקנתה לו עמדת הנהגה ביהדות העולמית. אבל עדיין לא נקלטה בלבו כל-צרכה ההכרה, עד כמה הכרחי הוא טיפוח הלשון והספרות העברית לעצם קיומה, מבלי לדבר על תוכן ואיכות חיו. „זכור ימות עולם, בינו שנות דוד ודור“ — זו עצה טובה ליחיד ולציבור, וביחוד לעם שזכה ל„ימות עולם“ ממש, ושנות דור ודור, משופעות בחליפות ותמורות מאלפות מאוד, נמשכות לו מאחוריו.

היהדות העולמית עתיקה לימים. התקופה שבה נתקיימה היהדות רק בארץ אחת בלבד, בארץ-ישראל, היא קצרה בערך. במשך אלפיים ושבע מאות השנים האחרונות בתולדותינו מצויים היו בעת ובעונה אחת כמה קיבוצי-יהדות בארץ-ישראל ובחוץ-לארץ. על-פי רוב גם עלה מספר היהודים שבחוץ-לארץ על מספר אחיהם יושבי ארץ-ישראל. החזיון הנראה בימינו, של קיום מדינה יהודית עצמאית על-יד תפוצה יהודית רחבה, חזיון שעורר דיונים שונים על היחס בין השתים, אינו, אפוא, דבר חדש כל-עיקר בנסינו של העם היהודי. מצויים היו מרכיבים יהודיים פורחים בחוץ-לארץ גם בזמן שבית-המקדש היה קיים. מרכיבים אלה מאורגנים היו, במשך הדורות, בצורות מצורות שונות. לפי תנאי מקומם או לפי בחירת עצמם. לא היתה מעולם צורה יחידה ואחידה, ואי-אפשר שתהיה בשביל יצור חי החפץ חיים בכל התנאים שבעולם. הצד השווה בחיים הציבוריים של כל הקיבוצים האלה, בעולם היווני-רומאי כבעולם הנוצרי והמושלמי, היה הרצון לשמור על היחוד הקיבוץ היהודי ולקיים ולהנחיל לבניהם אחריהם את מורשת דתם ותרבותם.

יהדות אמריקה היא אחד הקיבוצים היהודיים הצעירים בתולדות עם ישראל, אם כי גדול הוא במנין ועשיר בנכסים מפל שאר קיבוצי ישראל. מצויינת היא בכמה סגולות מיוחדות, נטועה היא בסביבה מיוחדת, אף-על-פי-כן אין בחייה הקיבוציים משום חידוש ויחוד. למבנה הארגוני שלה יש תקדימים, ואף בעיות-קיום שלה אינן בודדות במועדן בתולדות האומה. בבואנו, אפוא, לדון על עתידה, מן הדין ש„נזכור ימות עולם“ וניתן דעתנו על גורל קיבוצי-יהדות אחרים בעברנו הארוך. בשם „יהדות עולמית“ אני מתכוון לקיבוץ אתני-דתי זה שנודע בשם „עם ישראל“, או „בית ישראל“, או

ברכת הנשיא טרומאן

הבית הלבן

וואשינגטון, ד. ק.

15 ביאנואר, 1952.

שמואל י. בורובסקי, נשיא

ההסתדרות העברית באמריקה.

ניו-יורק.

הוא-נא למסור ברכתי ומיטב איחולי לכל המסופים במשנת היובל, המוקדש לזכר מלאת שלושים וחמש שנים להסתדרות העברית באמריקה. התרבות העברית נושאת עמה את מסורת הנבואה הקדומה בישראל, שהניחה את היסוד לשיטת המוסר שאנו משתדלים להיות על-פיה.

מקווה אני, כי התנועה שלכם עתידה להביא לידי העמקת ההבנה בערכי הרוח והתרבות של מסורת עתיקת-ימים זו.

הרי ס. טרומאן.

ברכת דוד בן-גוריון

ירושלים, 15 ביאנואר, 1952.

שמואל י. בורובסקי, נשיא

ההסתדרות העברית באמריקה.

וואלדורף אסטוריה, ניו-יורק.

לרגל יובל הל"ה של ההסתדרות העברית אני שולח לך ולכל הנאספים במשנת-היובל את ברכותי החמות מירושלים, להרחבת מאמצכם להפיץ בקרב יהדות אמריקה את דעת לשוננו העתיקה, הצוררת בכנפיה רוח ימי קדמות עמנו ובתחיתיה הנפלאה פועם חזון ימינו, ימי הבית השלישי.

צורך חיוני הוא לנו לקיים ולחזק את קשרי התרבות והרוח בין ישראל לבין התפוצה.

שמח אני לדעת, שתרומתי ותרומת חברי ביסודה של הסתדרותכם לפני שלשים וחמש שנים נשא פרי. דוד בן-גוריון.

ומשתתפים בכך גם בני-הנוער. שניהם, גם העולים החדשים וגם הנוער, הם אורחי-המחר שלנו. ולכך התפווה הרושם, כי "הדיבור הערבי נשמע שם בבירור". רבים מהם נישאו על פני הדיבורים — דרך בית-הכנסת אל בית-הסוהר. והרי רבים מהם גם הכניסו "חברים" לכנסת זו? האין פאן מקום לחשבון שני? כלום טובה עשינו להם, ש"זיכינו" אותם בזכות זו?

1

וכך נחשפות "אבני-תוהו" שונות, שהונחו ביסודה של מדינתנו. וזהו אולי הטוב שברע. מאות שנים הורגלנו לחיות במתח גבוה. הסכנה לחיינו היא שהעמידתנו על רגלינו. בטעות, התחילו רבים חושבים, כי עם קום המדינה פסקה סכנה מישראל. המדינה תדאג לכל. והנה נתגלתה סכנה, והמוניעם התחילו נוהרים מקצות-הארץ בבוקר השפם אל הפירה "להגן על המדינה". לא רק שוטרים, על-פי צו המדינה, אלא המוני-פועלים על-פי קריאת ההסתדרות. אנשי "המצפון" של הלילה שעבר הסתתרו איש באהלו ולא הופיעו עוד לאור היום. לא שפכת-דם ולא תגרות ידים. ה"גיבורים בלילה" תפסו את הרמוז — והתחפאו. הלזמן רב?

של העם ובמצח האשה התנ"כית המפורסמת, להביא לידי מצב של "גם לי גם לך לא יהיה". וחבל, שחלק מאנשי-הרוח שלנו, שלא תמיד הצטיינו בהבנה מעשית, נתפסו שלא-מדעת למזימת-התוהו של אנשי-מעשה מסויימים. אכן, אבנים אלו עוד תהיינה לראש-מפנה בחיינו.

ה

קרע זה, שנתגלה הפעם בזריקת-אבנים על בית-הכנסת, אינו אלא אחד מן ה"קרעים" הרבים, שהמדינה מתאמצת לאחותם, ולא תמיד בהצלחה. הוא מופיע גם בגילויים אחרים, יפים יותר.

חוקי-השבות המתיר לכל יהודי הרוצה בכך לשוב לארצו ומחייב את הארץ לקבלו בכל התנאים שהם — עדיין אין מערערים עליו. אבל יש כבר מהרהרים אחרים חכמתו של החוק המתיר לכל הנכנס להשתתף מיד בבואו, אף אם אינו יודע קרוא וכתוב וכל הליכות-הארץ זרות לו, להשתתף בבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות. לישראליות מופרזת זו, טוענים אלה, על שום מה?

ברור הדבר, שרבים מהם הם חומר מצויין ביד הדברים. משחדים אותם בדברים — תרתי משמע — והם מצביעים לפי טיבו של השוחד. שומעים על כך

מאח סופרנו בשראל

א. תושב

שבתוך-תוכם היו חילוקי דעות בנידון זה. חלק היה בעד משא-ומתן וחלק היה נגד, אך גברה המשמעת המפלגתית על חירות המצפון וניתן צו להצביע נגד.

ובכנסת היום הראשון לוויתות. יום ב' בשבת, ט' בטבת. ראש הממשלה הוא הנואם הראשון. ובעוד הדברים נשמעים פאן, רעמו בכיכר-ציון דברי ההסתה של מ. בגין. ולפניו נשמעו גם דבריו של פרופ' ד"ר יוסף קלוזנר, שאף הם חריפים היו, שלא לפי גילו. ובמרחק מה משם פינסר הקומוניסטים את התומכים שלהם. ולאחר שזו ההמון של "חירות" לבנין הכנסת, נצטרפו אליו גם מן הקומוניסטים לשפוף את זעם ההמונים על המוסד הדימוקראטי. ועד היכן הגיעו הדברים, עד שעתון הקומוניסטים למחרת היום, בתארו את התקפת האבנים על הכנסת, לא הזכיר כלל, כי המפגינים באו מ"חירות", אלא ש"העם" הביע את זעמו...

ובן-גוריון בנאומו סיפר על השתלשלות תביעת השילומים של ממשלת ישראל, שהוגשה ב-16 ביאנואר 1951 לממשלות ארצות-הברית, ברית המועצות, אנגליה וצרפת. "תביעת השילומים היתה מבוססת על שתי

גשם שוטף ירד מן השמים, אך לא יכול לכפות את הלהט הזר שנישא עם ההמון. לעלות על הכנסת, להכריח אותה לקבל את עמדת ה"מנהיג"...

יש עוד כוחות במדינה שאינם תמימי דעים עם ממשלת בן-גוריון. הנה מפ"ם והנה הקומוניסטים. גם הם מעוררים את זעם העם, גם הם טוענים שלא לבוא במשא-ומתן עם המרצחים, היינו עם מרצחי גרמניה המערבית; עם מרצחי גרמניה המזרחית מותר לבוא בדברים ואפשר גם לנסוע לשם. הנה נסעו שנים מנציגי מפ"ם לברלין המזרחית ואחד מהם דיבר שטנה על ישראל ועל המתרחש בה. והשני יושב פאן, בכנסת, וירים ידו נגד ההפגש עם הגרמנים של בון. ונציגי הקומוניסטים, הם בוודאי זעם קדוש יוקד בהם. רחמים גדולים על עם ישראל עלו בלבם פתאום, מהם אחד ערבי, תופיק טובי שמו, לא ינוח ולא יישן עד שיינקם דם ישראל השפוף. ואתם ועל-ידם — הציונים הכלליים,

יהודה ומצא מלה עתיקה תלמודית-רומית "בול", שנתפשטה ונתקבלה עד-מהרה) וכדומה "קטנות" ו"פעוטות" ייגאלו במחיר מלא וגדוש שטח-קרקע ענקיים על אדמת ציון, שיישכנו בקרבם את ההתיישבות הלאומית, קיבוצים, קבוצות ומושבים וכיוצא בהם — אותם השטחים, שייחודו את הגליל ואת הגלבא ואת עמק-יזרעאל ואת החולה ואת עמק-הירדן ועוד שטחים פאלה, שהרחיבו את גבולות המולדת וביצרו את הגבולות ועזרו הרבה בכיבוש ארץ-אבותינו ובהקמת מדינת ישראל.

מי מילל ומי פילל אָז, אני חוזר על שני הניבים האלה, כי הקרן הזאת תצליח לא רק בגאולת האדמה, אלא גם בגאולת התרבות, וכי בכלל תתחבב בליכך על העם ותסייע הרבה גם בהרפצת התחייה הלאומית וגם בחיזוק החינוך העברי. הקרן הקיימת, תוך כדי חמשים שנות חייה, חרגה זה כבר ממסגרותיה המקוריות עד שהיא מקיפה והולכת עוד תחומים ופינות לא שערו אבותיה — הלא הם תחומי השעשועים והצהלולים ופינות ההשפעה וההשראה ברוח אהבת ציון ואהבת ישראל. מי איננו יודע, כי בכמה ארצות נידחות ואיים רחוקים עוד נחיתים אֲחִים יהודים מנופרים ומרוחקים בליכך עד שקופסת הקרן הקיימת הוא הסימן החיצוני הבולט של יהדותם הפנימית. פשטותה ואי-אמצעותה של הקרן הזאת הקסימו את כל שדרות עמנו. משל לטלפון, שאדם מטיל שם באיזה סדק שבמיתקן המוכני ניקל או מטבע "דיים" (עשרה סנט) ומיד הוא מתקשר עם קרוביו ומקורביו. כך גם היהודי הגדול או הקטן בהטילו מטבע פל-שהיא בתוך סדק הקופסה הפחולה, מיד הוא מרגיש בעליל, כי נתקשר עם אומת-הקודש במזרח-שמשנו, וכי בורברגע נטאל בזכותו טפח חדש של קרקע לאומית...

כן, רבותי, יום כזה (י"ט בטבת תשי"ב) עלול לזעזע את לבו של כל בן-ישראל — ולא כל שכן לבו של יהודי זקן ובא-ימים, הזוכר עוד מנעוריו אותו יום מתן הקרן מעל במת הקונגרס החמישי עת נתגלו אֲחֵרֵיךְ התוים (או הבולטים) הראשונים

מאת דניאל פרסקי

הפסה בשבוע שעבר, זה היום המיוחס, יום מפל הימים, נשפח כליל וזכרו נמחה מן הלב — וחבל!

צר רק, כי אותו יום היסטורי לא צויין כלל בעתונות ובציבוריות, שהרי שומה עלינו לטרוח ולחיות עוד חמשים שנה עד שנופה ליום דומה לו — יום מלאות מאה שנה להולדת הקרן הקיימת. ומי, אני שואל אתכם, יעצור כוח לטרוח ולחיות עוד מיכסת-שנים עגולה ומלאה כזאת?...

יום כזה עלול בכלל לזעזע את הלב. הרעיון לגאול את אדמת ארץ-ישראל לטובת האומה כולה — הוא רעיון לאומי-מוסרי ישן, שמצא לו ביטוי בכמה הצעות ותכניות ממשיות זה כמאה ואחת-עשרה שנה. חוקר-הציונות הידוע ד"ר נ. מ. גלבר עושה חשבון במאמרו "גלגולי רעיון הקרן הקיימת" (בסוף ספרו של ג. קרסל "מגילת האדמה"), כי שלושה-עשר אישים (קולונל צ'רצ'יל בשנת 1841 באנגליה, ארנסט להראן, וורדר קרסון, רבי יהודה אלקלעי, רבי צבי הירש קאלישר, זאב וולף קאלישר, חיים צבי שניאורסון, שמעון ברמאן, רבי עקיבא יוסף שלזינגר, משה שרנצל, הנרי מונק, אגודה לוגדונית) עסקו בנסיונות להרביץ ולממש את הרעיון הזה עד שקם פרופ' צבי שפירא, שמצא מסילות לרעיונו בחיים ובעתונות, בוועידות ובאספות וביחוד בקונגרס הציוני הראשון — וסוף-סוף זכה אחר מותו, שהמצווה הנפלאה הזאת תקרא על שמו בתור אבי הקרן הקיימת לישראל. וגם לאחר שנוסדה הקרן החביבה והנעלה הזאת לא עלה כלל על דעת מציעיה ויוזמיה, כי אחריתה תסגה מאוד. מי מילל ומי פילל אָז, כי עלידי קיבוץ פרוטות ומכירת בולים זולים (שנקראו בשנים הראשונות "תווים" עד שקם אליעזר בן-

הפילוסופי. הצורך להשתמש בכלי-זינה של הפילוסופיה להגנת הדת העמיד לנו אָס אסכולה שלמה של מתרגמים, כמו התיבונים, אלחריוזי, אבן גיקטילא ואבן לוצינא. וכן חזרו הדת והלשון לשמש זו לזו ולחזק זו את זו, ונשארו לעולם נאמנות זו לזו.

מפקידה לפקידה נמצאו אנשים שהיו מוכנים להוציא גורדין של כליה על הלשון העברית, אבל היא סירבה, כעם ישראל בעליה, לעבור ולהבטל מן העולם. ולא עוד, אלא שאחרי בלותה היתה לה עדנה, כמו בתור הזהב בספרד. ובו בזמן שקונן י. ל. גורדון את קינתו הידועה, "למי אני עמל", עמדה חבורה של משוררים צעירים ונפעמים וכווננו מיתרי כינורם, בהתקנים עצמם לפתוח אחת מן התקופות המזהירות ביותר בתולדות ספרותנו. בקבוצה זו נמנו ביאליק וטשרניחובסקי, שניאור ויעקב כהן וכל שאר המשוררים והמספרים, אנשי מסה ומחשבה, נושאי הפלא הגדול של תחיית הלשון העברית. במשך הדורות הראתה הלשון העברית, כי ניחנה באותה קשיות-עורף, באותה גבורה פנימית ובאותה סגולת ההתחדשות הנצחית, שבהן ניחנה האומה העברית גופה. היא לשון הקודש, מפני שהיא לשון חייה וחיותה של האומה.

בתפקידה זה של מתן-חיים וחידוש-חיים תוסיף הלשון העברית לשמש גם בעתיד. במדינת ישראל הקמה לתחייה יהא מתפקידה להאציל אֶחָדָה וצביון ואופי לשבי מולדת מאפסי גלויות שונות. בתפוצה תקיים ותפרנס, יחד עם הדת, את החיים היהודיים, תקיים את אֶחָדָה העם בכל פזוריו ותציל את הקיבוצים היהודיים הבודדים מהתבדלות והסתגרות. היא תשמור על קשר-ההמשך לעברנו הגדול ועל חיבורנו לאחינו במדינת-ישראל, ותשמש גשר ליחודנו התרבותי בעתיד. כל יהודי, איפוא, החפץ חיים לעמו ושואף להעשרתם של חיים אלה, חייב ללמוד, על-יד לשון ארץ-מגוריו, את הלשון העברית, לדבר בה, ולפחות לקרוא ולהבין בה. ידיעת כל לשון מעשירה את בעליה, ידיעת הלשון העברית מקרבת את היהודי במקום ובזמן אל כלל החיים של עמו.

צביון-מחר של יהדות אמריקה ייקבע, בעיקרו, על-ידינו היום. הלחץ מבחוץ פבד יהא, אבל ההתכוונות הפנימית היא שתכריע. זכר נזכור, פי לא אונס-חוץ ולא איזו דיאלקטיקה היסטורית קיימו את היהדות עד עתה, אלא רצון לזהט וקשה-עורף מבפנים. אם ינתן גורל היהדות בידי יהודים, שיהדותם היא רק אונס או מקרה או תנועת-חן ארעית, יתנוה לשקוע בבערות ואדישות עד לידי התנוונות ואפיסת-כוחות גמורה. אם יוחזק ההגה בידי יהודים שיהדותם היא להם הכרח פנימי, ברית קודש חתומה בנפשם, הרוצים בהמשכת דרך התהילה של היהדות — העם ותרבותו גם יחד — בעולם, השואבים מזכרונות הגבורה של העבר עוז ותעצומות-נפש ותקווה לעתיד, והנכונים לכל מעשה ומפעל שיש בהם בכדי להגביר את כוח-החיים וכושר-ההתמדה של דת ישראל ושל עם ישראל, כי אָז מובטח לנו שיקומו ויתבססו גם המוסדות הדרושים להפראת חיינו, ובראשם בית-הפנסת ובית-הספר — ביחוד בית-הספר! אם תימצא לנו הנהגה מסורה ויודעת-דרכה ויימצאו לנו מוסדות חינוך דתיים הראויים לתפקידם, הרשות לנו, אם לא ייהפכו עלינו סדרי המשטר האמריקאי, להשקיף על עתיד יהדות אמריקה במידה מרובה של תקווה ובטחון. "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם — מכאן אָמרו, כשהתינוק מתחיל לדבר, אָביו מדבר עמו לשון הקודש ומלמדו תורה" — עצה זו של חכמי התלמוד יפה היתה לשעתה ויפה לעתיד לבוא. אם נרחיבה לכלל כל הגילים והשכבות, הרי הותוותה לנו כאן הדרך לא רק להבטחת קיומה, אלא גם להעשרת ולהנעמת קיומה של יהדות אמריקה. אם בדרך זו נלך, נתרום תרומה נעלה לא רק לעצמנו, אלא גם למדינת ישראל, שתקומתה היא אחד המאורעות המופלאים ביותר בתולדות האנושיות כולה, ונהיה ברכה לעצמנו ולעולם.

שנתעלם מן הלשון העברית לא האריך ימים. זוהי עובדה ניצחת העולה מנסיונו ההיסטורי. עמנו השתמש לעתים בלשונות שונות לביטויי דת ותרבות שלו, ביחוד בתחומי המדע הטכני והפילוסופיה — השתמש ביוונית, בארמית, בערבית ובכמה מלשונות אירופה. אבל שפת תפילתו ושירתו, מוסרו ומשפטו — ביטוי העמוק והחיוני ביותר — היתה כמעט תמיד עברית. אף בתחום הפילוסופיה, אלה מספריה שנתרגמו עברית ושימשו ליהודים באשר הם, השפיעו על החיים ועל המחשבה שלנו. אי-אפשר לנו פשוט לשער את תקופות-היצירה הגדולות בתולדותינו, אם בבבל ואם בספרד, באיטליה או באשכנז או במזרח-אירופה, מבלי להכניס בחשבון את המאמץ המכוון והמתמיד להקניית דעת הלשון והספרות העברית, שהתנהל בכל אותם מרכזים. גאון-היצירה הישראלי יצק יינו בגביעים מגביעים שונים, אך כוס-הקידוש, גביע הרוח — רוח-הקודש שלנו, היתה הלשון העברית.

ולא זו בלבד. הלשון העברית אינה רק כלי-הביטוי העצמי והטבעי לנשמת עמנו ולרוחו, מחסן אוצרותיו התרבותיים, קשר אֶחָדָה ושרשרת רציפותו ההיסטורית; היא גם מכשיר רב-תעצומות לקדמה ולהתחדשות בחיי העם היהודי. אפשר לא הושם לב כל-צרכו לכוחה זה של לשון להביא לידי תחייה רוחנית ותרבותית. חידוש לימוד היוונית והרומית במאה החמש-עשרה הקיץ הקץ על התקופה הסכולסטית ופתח את תקופת החירות של הריניסאנס. וכן נתנה אותותיה בחיי אירופה ההתעניינות המחודשת בלשון העברית בקרב חכמי הנוצרים ובראשם פיקו דילא מיראנדולא באיטליה ויוהאן רייכלין באשכנז, ואותות אלה ניפרים יפה-יפה בהומא-ניזם ובריפורמאציה גם יחד. ואין צריך לומר בחיי היהודים גופם. הלשון העברית שימשה כלי-זיין לנגח בה חומות הגיטו הרוחנית. בידי תנועת ההשכלה, שנפתחה ב"מאספים" של משה מנדלסון ועברה לארצות אירופה המזרחית, היתה העברית נשק חד להלחם בו נגד צורות-חיים ישנות ונוקשות. הלשון העברית היתה דרך-המלך בו יצא עמנו לקראת העולם החדש. ולמותר להטעים את מקומה ותפקידה של הלשון העברית בתנועת התחייה הלאומית שלנו, שהוכתרה בימינו בתקומת מדינת ישראל. הלשון העברית נשאה עמה תמיד "מזמרת האָרץ", היא ששמרה על פיסופי-מולדת שבנו ובה נצרר חזון תקומתנו הלאומית. אי-אפשר לחשוב על תנועת התחייה שלנו, מימי חיבת ציון ועד למלחמת השחרור ונצחון הישוב וחידוש המדינה, מבלי לחשוב בבת-אחת על המערכה המזהירה של סופרים ומשוררים והוגים שהטיפו לה והכשירו לה לבבות.

לא קל יהיה לטפח את דעת הלשון והספרות העברית ביהדות אמריקה של מחר. לא היתה זו מעולם מלאכה קלה. הלשון העברית אנוסה היתה להלחם על קיומה בחרץ-נפש וכנגד מכשולים גדולים לא פחות מדת ישראל ולא פחות מעם ישראל גופו. כמה לשונות עמדו עליה ודחקו רגליה, הארמית בארץ-ישראל ובבבל, היוונית במצרים ההלניסטית וכו'. אבל הלשון העברית לא ירדה לעולם לדרגת לשון מתה. דעת העברית נשתמרה ונתקיימה בתי-ספר ובבתי-מדרש על-ידי תלמוד תורה, ובבית-הפנסת ובבית-המשפחה על-ידי תפילה, בציבור וביחיד. ולא זו בלבד, אלא שבדרך זו גם נתפתחה ונתעשרה והלכה; הלשון העברית שהתהלכה בשיבות החכמים במאות הראשונות, כפי שבאה לידי ביטוי במשנה ובתוספתא ובספרות המדרשית הקדומה, היא גמישה ועשירה יותר ונוחה יותר לשימוש. פן עזרה הדת לשמירת הלשון, וברבות הימים עזרה הלשון לשמירת כמה מיצירות-הפאר של ספרות המחשבה הדתית, פספרי ר' סעדיה, ר' שלמה אבן גבירול, ר' יהודה הלוי, הרמב"ם ורבים אחרים על-ידי תירגומם מערבית, פדי לאפשר את העיון בהם לכל תפוצות ישראל. וגם בדרך עשייתה זו נתעשרה הלשון העברית בצורות חדשות ובביטויים חדשים, ילידי צורך הביטוי

You are cordially invited to attend the

Thirty-Fifth Jubilee Dinner

of the

הסתדרות עברית באמריקה

Histadruth Ivrit of America

Hebrew Language and Culture Association

יום ד', י"ח טבת, ה'תשי"ב

Wednesday eve., January 16th

nineteen hundred fifty two

at six o'clock

Waldorf-Astoria

50th Street & Park Ave.

New York City

Dr. Abba Hillel Silver

Guest Speaker

By subscription only

No solicitations

R. P. V. P.

„הלשון אינה אמצעי לקנין ידיעות של היהדות והעבר, אלא היא בעצמה גם התכלית, היא צריכה לשמש לנו תריס בפני ההתפרדות ובפני הקרע הפנימי. היא באה לברוא לב אחד לכל חלקי האומה ולהביא גאולה לנפשנו“.

— חיים נחמן ביאליק

Hon. Abba J. Eban:

The Hebrew movement is an indispensable instrument of world Jewish unity; it is the key to the creation of a unified Israel out of all the elements which make it up; and it is the only potent thread which links both Israel and the Jews in the lands of dispersion to the long and rich backgrounds of the Jewish traditional past.

Dr. Abba Hillel Silver:

No Jewish community ever survived for long which ignored Hebrew. Failure to teach the Hebrew language in our schools is consigning the future of the American Jewish community to cultural sterility. If we are thinking of any cultural link between Israel and the Jews of the Diaspora, then we must be thinking in terms of the Hebrew language.

Eleanor Roosevelt:

The ability to talk modern Hebrew will mean that many American Jews will be able to give a greater sense of friendliness when they contact Jews of the new nation of Israel. This means, of course, the revival of a great Hebrew culture in Israel. The fact that many of our Americans will be able to appreciate this revival adds a bond between our nation and this new nation.

Dinner Committee

IRVING NEUMAN, *Chairman*

Co-Chairmen

Samuel Fishman

Rabbi I. Usher Kirshblum

David Moskowitz

Morris B. Newman

Moses Torczyner

Associate Chairmen

Harry P. Fierst

Dr. Israel Goldstein

Rabbi Israel H. Levinthal

Louis Lipsky

Boris Margolin

Joseph Weiss

Charles Slesinger, *Treasurer*

Honorary Chairmen

Dr. Samuel Belkin
Samuel Bernholz
Benjamin G. Browdy
Dr. Pincus Churgin
Max J. Etra
Dr. Sara Feder
Dr. Louis Finkelstein
Dr. Nelson Glueck
Leo J. Goldberger
Frank Goldman
Dr. Israel Goldstein

Dr. Chaim Greenberg
Mrs. Samuel W. Halprin
Dr. Mordecai M. Kaplan
Rabbi Simon G. Kramer
Dr. Harris J. Levine
Louis Segal
Rudolf G. Sonneborn
Michael A. Stavitsky
Dr. Louis I. Steinberg
Dr. George S. Wise
Baruch Zuckerman

Executive Committee

Sol Biederman
Mrs. Samuel J. Borowsky
H. H. Butler
Dr. Israel S. Chipkin
Sol Cohen
Benjamin Dofst
Abraham Feinberg
Mrs. Harry P. Fierst
Ben M. Friedman
Dr. Simon Greenberg
Joseph Gruss
Oscar Gruss
Mendel Haber
Samuel Henkind
Paul Herzog
Mrs. Paul Herzog
Albert B. Joffe
Samuel Judenfreund
Paul Kaminsky

Sol Kleiman
Jack Koenigsberg
William Landau
Alec Leitman
Morris B. Levine
Nathan Maidenbaum
Dr. Sidney Marks
Dr. Irvin Michlin
Abraham Rabinowitz
Abraham A. Redelheim
Jochanan I. Rudavsky
William Salzman
Albert Schiff
Samuel S. Schneierson
Shlomo Shulsinger
Judah Wattenberg
Solomon J. Weinstein
Charles Wolf
Harry L. Woll

Executive Secretary
ZAHAVA SHEN

Campaign Director
HY LEV

Assistant to Director
SALLY G. DEUTSCH

Sponsors

HON. HERBERT H. LEHMAN, *Honorary Sponsor*

Emanuel Alexandre	Hyman Gordon	Leon Pines
Maurice Aronson	Joseph Greenleaf	Shemeon Pollack
Leo Auerbach	Louis J. Gribetz	Dr. David de Sola Pool
Prof. Hillel Bavli	Barnett Grossman	Rabbi Emanuel Rackman
Samson V. Becker	Mrs. Jennie Grossinger	Theodore Racoosin
Dr. Simon Bernstein	Charles Gutwirth	Ellis Radinsky
Israel Bloch	Rabbi Harry Halpern	Benjamin Reeves
Samuel Bloom	Rabbi Abraham M. Heller	Samuel Rochelson
Isidor Bobrow	Judah B. Hellman	Samuel P. Rose
Rabbi Ben Zion Bokser	Irving Hollander	Henry Rosenbaum
Charles Buxbaum	David L. Isaacs	Abraham Roth
I. J. Caplan	Prof. Oscar I. Janowsky	Samuel Rubin
Rabbi Bernard Charny	Rabbi Leo Jung	Harry Sackler
Harry A. Cohen	Harry Kamber	Max Sadinoff
Thomas Cohen	Prof. Abraham I. Katsch	Rabbi Edw. T. Sandrow
Mordecai Danzis	Samuel Katz	Prof. Zvi Scharfstein
Louis Dince	Feibus Kobak	Nathan Schooler
Solomon Dingol	Irving Libman	Jacob Seegar
Emanuel Doft	Abraham L. Liebovitz	Bernard Semel
Jacob S. Doner	Harry H. Liebovitz	Isaac Shalom
Mark Dubler	Dr. Samuel Linick	Frank Shavitz
Dr. Jacob Dworetzky	Dr. Arthur Liveson	Irving Shavitz
Dr. Menachem M. Edelstein	Rabbi Joseph H. Lookstein	Dr. Benjamin E. Sheitlis
Dr. Moses Einhorn	Milton Lukashok	Dr. David Sheitlis
Dr. Azriel Eisenberg	Rabbi Bernard Mandelbaum	Michal Shulsinger
Dr. Ira Eisenstein	Moe Margolis	Shmuel Shulsinger
Dr. Moses Feinstein	Dr. Samuel Margoshes	Rabbi Irving Silman
Isidore Fine	Morris Margulies	Jacob Sincoff
Irving Finkel	Joseph Mazer	Irving Skolnick
Mendel N. Fisher	D. L. Meckler	Sol Slaten
Samuel Friedenberg	Rabbi Irving Miller	Joshua Sprayregen
Reuven Gafni	Rabbi Joseph Miller	Max Stern
Dr. Emanuel Gamoran	Michael Miller	Harry Torczyner
Joseph Geldzahler	Maurice Nechemias	Jacques Torczyner
L. L. Gildesgame	Joseph Nelson	Dr. Nissen Touroff
Rabbi Morris M. Goldberg	A. S. Orlans	Dan Trotsky
Rabbi David I. Golovensky	Daniel Persky	Morris Weinberg
Abraham Goodman	Carol Pickel	Aaron Zeitlin
Samuel Goold	Judah Pilch	

HISTADRUTH IVRITH OF AMERICA

OFFICERS

President

SAMUEL J. BOROWSKY

Past Presidents

DR. ALEXANDER M. DUSHKIN
DR. ISRAEL EFROS
DR. SOLOMON GOLDMAN
BORIS MARGOLIN
PROF. SAMUEL K. MIRSKY

Vice-Presidents

DR. MOSHE DAVIS
DR. SIMON FEDERBUSH
SAMUEL FISHMAN
MENACHEM RIBALOW
ABRAHAM SPICEHANDLER

Chairman, Finance Comm.

JOSEPH WEISS

Treasurer

HARRY P. FIERST

Secretary

MORDECAI HALEVI